

Vrije Mare

"Vrij" omdat het verwijst naar 'vrijheid', naar 'ruimte geven', naar 'Vrije school' en "Mare" omdat het een vertrouwde term is vanuit het Kerstspel waarin de engel ons en de herders komt vertellen dat zij een 'Blijde Mare', een blijde boodschap heeft.

Voorwoord

Midden in deze coronatijd, waarin we ons allemaal moeten houden aan regels en voorschriften, waarin we onnatuurlijk gedwongen zijn afstand te houden en veel zekerheden zijn weggevallen, mogen we ons laten meenemen met de lenteboden van de natuur en mogen we de komende twee weken genieten van een korte vakantieperiode.

In die periode vallen een aantal bijzondere dagen waar in deze Vrije Mare ook aandacht aan wordt besteed, zoals Ramadan en Hemelvaartsdag.

Een aantal klassen leverden ook een bijdrage, met extra aandacht voor klas 6B. In een van de volgende nummers wordt klas 6A uitgelicht.

"Het is een mooie manier van verbinding zoeken, zowel met elkaar als met de geestelijke wereld."

In alle klassen wordt elke dag een spreuk gezegd om het samenzijn te vieren en het innerlijk van kind en leerkracht te versterken. Ook in de pedagogische vergaderingen wordt begonnen met een spreuk. Het is een

mooie manier van verbinding zoeken, zowel met elkaar als met de geestelijke wereld. Eén zo'n spreuk van Rudolf Steiner geven we graag mee voor de komende weken:

*Ik draag rust in me,
ik draag in mezelf
de krachten die me sterk maken.
Ik wil me vervullen
met de warmte van deze krachten.
Ik wil me doordringen
met de macht van mijn wil.
En ik wil voelen
hoe rust uitvloeit
in mijn hele bestaan,
als ik me sterk maak
om de rust als kracht
in mezelf te vinden
door de macht van mijn streven.*

"...mogen we ons laten meenemen met de lenteboden van de natuur ..."

Fijne Meivakantie allemaal!

HvM

Dauwtrappen op Hemelvaartsdag

Tekst: Tineke Croese

Met Hemelvaartsdag stappen velen van ons al héél vroeg in de ochtend op de fiets of maken voor de zon opkomt een lange wandeling. Dan gaan we 'dauwtrappen' in de natuur die bezig is te ontwaken ... Maar waar gaat Hemelvaart eigenlijk over? We zijn vandaag de dag minder goed bekend met religieuze tradities. Toch staan we misschien dichterbij de spirituele inhoud van dit feest dan we denken. Hemelvaart vieren we veertig dagen na Pasen. De datum is afhankelijk van de paasdatum, die elk jaar anders is. Omdat Pasen altijd op zondag valt – soms in maart, maar meestal in april – valt Hemelvaart altijd op donderdag, meestal in mei en soms in juni. Sommigen denken dat deze feesten 'bedacht' zijn door het christendom. Niets is minder waar. Ook de voorchristelijke natuurreligies vierden deze feesten, gekoppeld aan bepaalde vaste momenten in het jaar in de natuur. Die werden later omgevormd en in de christelijke feesten voortgezet.

Lente in aantocht

Om de achtergronden van Hemelvaart te begrijpen, moeten we eerst een rondje door het jaar maken. In maart/april is de winter nog maar net (of nog net niet) voorbij. Het is dus niet moeilijk om je de natuur in wintertijd voor te stellen: de nadruk ligt op het levenloze, het minerale. Bomen en struiken steken hun kale takken skeletachtig in de lucht, de aarde is onbedekt. Het traag stromende water verstart soms tot ijs. Maar je merkt ook dat de lente in aantocht is: de sappen in de bomen en planten gaan weer stromen, de zonnewarmte brengt het water in beweging. Dat water zorgt ervoor dat de kale winterse aarde in april een levende omhulling krijgt van frisse, groene planten.

Een tweede levende omhulling volgt later in de zomer, als de zon ook de lucht om de aarde heeft verwarmd en bijen, vlinders, en andere insecten zich thuis voelen in die warme lucht vol bloemengeur en stuifmeel. Tegen de herfst balt alle zonnewarmte zich samen in het zaad of laait op en

stroomt uit in de vuurkleuren van de herfstbladeren. In de kringloop van de seizoenen komen de vier elementen om de beurt naar voren: de minerale aarde, het stromende water, de ijle lucht en de vurige warmte.

Water

In één periode in het jaar – in mei, wanneer de late lente overgaat in de vroege zomer – treedt een samenspel van de elementen op. De warmte van de zon laat het water in rivieren en meren verdampen. Onzichtbaar stijgt het water op om pas hoog in de koudere luchtlagen opnieuw zichtbaar te worden als wolken aan de hemel. Uit die wolken valt de meiregen die de aarde doordrenkt en vruchtbaar maakt, en de rivieren vult... De kringloop van het leven wordt in stand gehouden door de kringloop van het water, dat in mei zijn eigen hemelvaart begint. Hoe belangrijk dit natuurproces is, is voor ons nog maar moeilijk na te voelen. Wij vinden het normaal dat al ons voedsel in de supermarkt te koop is. Voedselschaarste kennen we al decennialang niet meer. Maar

als je direct afhankelijk bent van de opbrengst van je akkers, dan is het samenspel van zonnewarmte en aarde, van wolken en water van levensbelang, want het bepaalt of er hongersnood zal zijn of overvloed. Wolken en water vormen het zichtbare deel van een wereldomspannend geheel van levenskrachten dat een grote rol speelt bij de voortgang van het leven. In de voorchristelijke natuurreligies beleefden de mensen dit geheel van beweeglijke en veranderlijke levenskrachten als vrouwelijk. Ze personifieerden dit levensgeheel als de leven schenkende 'godin', die vooral in mei werd vereerd.

Elementen

Hemelvaart valt niet toevallig in mei. Dit feest heeft te maken met het levensgeheel dat vroeger de 'godin' werd genoemd. Om dit te duiden, moeten we even terug naar het lentefeest Pasen. Bij de oude lentefeesten vierden we dat de natuur opnieuw tot leven kwam en de opstanding van Christus die een overwinning is op de dood. Het christelijke lentefeest Pasen richtte zich op het vergaan en ontstaan in de vergankelijke natuur. Christus liet zien dat wij een kern in ons dragen die niet vergankelijk is, maar eeuwig en onsterfelijk.

Terug naar Hemelvaart. Volgens de bijbel bleef Christus na zijn opstanding nog veertig dagen in een fijnstoffelijk lichaam bij zijn leerlingen, om hen dan opnieuw te verlaten. De leerlingen zagen dat Christus werd opgenomen 'op de wolken van de hemel', maar konden hem in dat element niet meer waarnemen. De bijbel beschrijft ook dat Christus opnieuw zal verschijnen 'op de wolken van de hemel', dus in hetzelfde element waarin hij onzichtbaar werd. Ik denk dat dit een metafoor is voor het geheel van uiterst fijne, beweeglijke en veranderlijke levenskrachten dat met de aarde verbonden is, hetzelfde geheel dat in de oude natuurreligies de

'godin' genoemd werd. De Keltische christenen uit het vroege christendom bezaten een grote gevoeligheid voor de wereld van de elementen. Zij beleefden Christus als een levende kracht in wolken, water en wind. Daarom noemden zij hem de 'Heer van de elementen'.

Met Hemelvaart ging Christus op in de fijnere elementen, begon hij verder te werken vanuit een onstoffelijke wereld vlak achter de stoffelijke. In onze tijd blijken steeds meer mensen ontvankelijk voor die onstoffelijke wereld. Daarom denk ik dat Hemelvaart niet meer gaat over het 'verdwijnen' van Christus in het onstoffelijke, maar juist over zijn 'verschijnen' daarin. Over de mogelijkheden die wij zelf hebben om door te dringen tot de wereld achter de stof waarin Christus aanwezig is.

Dauwtrappen

Traditie op Hemelvaartsdag is vandaag de dag het zogeheten 'dauwtrappen': heel vroeg opstaan, nog voor de zon opkomt, om een lange wandeling te maken in de natuur die bezig is te ontwaken. Wie dat weleens heeft gedaan – al dan niet met Hemelvaart – weet dat de dingen er zo vroeg in de ochtend heel anders, veel

zuiverder uitzien dan later op de dag. Misschien zijn je zintuigen op dit ongewone tijdstip scherper dan anders. Maar misschien laat je door het ongewone tijdstip ook eerder je vaste voorstellingen los over hoe de dingen er volgens jou uit horen te zien. Dit is ook een voorwaarde om het stromende, beweeglijke geheel van de elementen en de levensenergie te kunnen beleven.

Bij dauwtrappen is het tijdstip ongewoon. Je kunt ook kiezen voor een ongewone locatie: zo ziet alles er vanaf het water ook weer heel anders uit. Ook het volgen van de beweeglijke vormen van water of de grillige vormen van de wolken zorgen ervoor dat je losser komt te staan tegenover de stoffelijke wereld. Door die gewone werkelijkheid met andere ogen te zien, stel je je open voor de onstoffelijke werkelijkheid erachter. Hemelvaart is: bewustwording voor die onstoffelijke, spirituele werkelijkheid. Dat maakt Hemelvaart tot meer dan een feestdag in het jaar. Hemelvaart is een levensinstelling voor elke dag van het jaar.

Dit artikel is gepubliceerd in Antroposofie Magazine, maart 2016

Fenomenologie

Met de komende twee weken Meivakantie voor de boeg liggen er mooie kansen voor een wandeling en bestudering van de verschillende bloesembomen, de knoppen aan de takken, de bloeiende tulpen, narcissen, boterbloemen, madeliefjes enzovoorts. Natuurlijk liggen er binnen in huis genoeg interessante fenomenen om te bestuderen maar de natuur is in deze lentetijd wel heel uitnodigend om naar buiten te komen.

Fenomenen die met transformatie te maken hebben zijn de ontwikkeling

van kikkerdril tot kikker en de ontwikkeling van de rups tot vlinder. Omdat deze transformatie zich ieder voorjaar herhaalt zou je het bijna gewoon kunnen gaan vinden. Maar niets is minder waar. Het is bij uitstek een proces om je over te verwonderen en bij stil te staan.

Misschien geeft de komende tijd gelegenheid om samen met de

kinderen de wonderen van de natuur om ons heen te bestuderen, erover te praten met elkaar, erover te schrijven, te tekenen, te schilderen of te boetsen. Of misschien wel een gedicht erover te maken, net zoals het gedicht over de ooievaar...

HvM

De ooievaar is terug.

*Als een engel zwevend daalt hij neer,
Komt uit het verre zuiden weer.
Verschijnt hij langs de hemelbaan,
Dan breekt de lente bijna aan.*

*Ooievaar lepelaar zwart, wit, rood,
Ooievaar lepelaar reuze groot.*

*Snavelgekletter klinkt,
Het witte verendek blinkt.
Klepper klepper klepper maar,
Alle nesten staan nog klaar.*

*Gefladder van zijn vlerken,
Bouwt zijn nest op kerken,
Of op een paal zijn nest,
Een snavel sterk, hij doet zijn best.*

*Je ziet hem deftig schrijden,
Door de natte weiden,
Op rode stelten poten.
Kan hij wel goed lopen?*

*Ooievaars dans daarboven,
Dat wil wel wat beloven.
Straks zijn er kleinen met grote trek
En bijna even grote bek.*

*Strijken de ouders neer bij het
moeras,
Halen de kikkers uit de plas.
In de zomer de eerste vlucht:
Vleugelslag wijd door de blauwe
lucht.*

Uit het boekje 'Ooievaar Kleppermaar', tekst en illustratie door Rita Veenman

Seizoentafel

Zet een kleine plantenschotel in een grotere en vul de tussenruimte op met aarde. Plant in de aarde wat mooie (on)kruidjes van buiten en strooi rondom het binnenste bakje sterrekerszaad. Vul het kleine bakje met water en een paar stenen. Rondom dit vijvertje gaat een rietkraag groeien van sterrekers omringd door struikgewas. Per dag kan er een nieuw land-, water-, lucht- of warmtediertje verschijnen, bijvoorbeeld een kikkertje, een slakje, of een eendenpaartje en in de takken boven de vijver vogeltjes, bijen, vlinders, libellen. Het was elke ochtend opnieuw spannend voor de kinderen om in de vijvertuin iets nieuws te ontdekken...

Bron: 'Schipper mag ik overvaren, de jaarfeesten in de stroom van de seizoenen', Juul van der Stok

Lente me

*Ik zing je, ik refrein je
Ik sherry en ik wijn je
Ik cello en ik vleugel je
Ik Rembrandt en ik Brueghel je
Ik koffie en ik thee je
Ik strand je en ik zee je
Ik spel je en ik blader je
Ik moeder en ik vader je
Maar zou ik jou iets mogen vragen
Dat gaat veel verder dan een zoen
Zou ik jou wat mogen vragen
Zou je voor mij wat willen doen
Lente me, zomer me
September me en winter me
Want ik heb je onophoudelijk lief
Morgen me en middag me
Avond me en nacht me
Met andere woorden,
Blijf bij me alsjeblieft*

Toon Hermans

Wij zijn op zoek:

Grafisch vormgever

Wij zijn op zoek naar een enthousiaste vormgever (m/v) die ons team kan versterken!
Wilt u ons ondersteunen in de opmaak van de Vrije Mare en bent u bekend met Adobe InDesign en Photoshop, stuur ons dan een berichtje:

vrijemare@vrijeschool-almere.nl

Venster op de wereld

Over Ramadan (13 april - 12 mei 2021)

De ramadan (Arabisch: ramadhan, [?]?[?]?[?]) (uitspraak: ramadaan) is een speciale, negende maand van de islamitische kalender waarin tussen zonsopgang en zonsondergang door moslims over de hele wereld gevast wordt. Als de maand Ramadan voorbij is, begint het Suikerfeest.

Het vasten

Het vasten (christendom) is anders dan het islamitische vasten. Het wordt Sawm (Saum) of Siyam genoemd. Dit houdt in dat moslims op deze tijden niet eten, drinken, roken en vrijen. Je mag ook geen slechte dingen zeggen over anderen en vloeken. Voor zieken, vrouwen die zwanger zijn of borstvoeding geven, soldaten in oorlogstijd, jonge kinderen en alle

anderen voor wie het vasten gevaarlijk is voor de gezondheid wordt een uitzondering gemaakt. Zij hoeven niet te vasten, maar moeten soms hun vasten wel inhalen.

Vanaf 12 jaar (in sommige landen ook vanaf 10 jaar) mag je, als je dit wilt meedoen met ramadan, maar het is best moeilijk. Het is niet verstandig om het te doen als je naar school gaat, want dan kun je niet zo goed werken of goed nadenken. Om toch aan de ramadan mee te kunnen doen, vasten veel oudere, schoolgaande kinderen om de dag.

Elke dag, tijdens de ramadan, staan moslimgezinnen op voordat de zon opkomt. Dan gaan ze iets eten. Deze maaltijd heet Suhur. Dit is het enige wat ze kunnen eten en drinken tot de zon ondergaat. Na de Suhur bidden zij de Fajr, het ochtendgebed. Wanneer de zon ondergaat, met salaat Maghrib, drinken ze wat water en eten ze een dadel, om zo hun vasten te verbreken. Dan verrichten ze de Maghrib, het avondgebed.

Een maaltijd tijdens de ramadan

Zowel 's ochtends vroeg als 's avonds na zonsondergang wordt er vaak zeer uitgebreid gegeten. De maaltijd die direct wordt gegeten na zonsondergang wordt door de moslims Iftar genoemd. Als de zon erg laat ondergaat, als de ramadan midden in

de zomer valt, wordt 's avonds vaak tot diep in de nacht gegeten. Omdat in de zomer de zon ook weer vroeg opkomt, krijgen kinderen (en volwassenen) niet zoveel slaap. Dat maakt de ramadan nog eens extra zwaar.

Moslims begroeten elkaar voor en tijdens ramadan met ramadhan moebarak of ramadhan mabroek, wat gezegende ramadhan betekent. Omdat de ramadan ieder jaar terugkeert en door alle volwassenen gehouden wordt en zeer ingrijpend is voor het leven van alledag, maakt dit een diepe indruk op de moslims. Voor veel moslims is de ramadan en het eten na zonsondergang vaak een echt familiegebeuren. Ze krijgen vaak bezoek van kennissen of familie met het avondeten.

De ramadan eindigt met het Suikerfeest (Eid al-fitr), waarop uitbundig gefeest en gegeten wordt. Veel zoete dingen, daarom heet het ook Suikerfeest. Kinderen krijgen dan snoepjes en heel soms ook geld maar dan moet je wel een dag aan de ramadan hebben meegedaan, natuurlijk. Voordat het feest gaat beginnen gaat eerst iedereen naar de moskee om te bidden. Daarna wensen de mensen elkaar een gelukkig Suikerfeest. Daarna wordt vaak in de huiselijke kring het feest verder gevierd, waarbij ooms en tantes, neefjes en nichtjes bij elkaar komen.

Bron: Ramadan - Wikikids

woensdag 5 mei 2021

Nationale Bevrijdingsdag - Nederland
Internationale Dag van de Vroedvrouw
Jongensdag / Dag van het Kind - Japan
Cinco de Mayo - Mexico
Hıdırellez - Turkije
Internationale Dag van de Lusofonie
Dag van het Kind - Zuid-Korea
Indian Arrival Day - Guyana
Nationale Ouderendag - Palau

Inleiding op de 6e klas

'In de 6e klas worden geen mythen meer verteld – daar kun je toch niet meer in geloven? Maar wel de sagen en legenden over de moed van de voorvaders van Rome...'

Naast de sagen en legenden worden in de 6e klas later in het jaar ook de rijke schat aan middeleeuwse verhalen verteld. Romulus en Remus, kinderen van de oorlogsgod Mars en een Vestaalse maagd, die gezoogd werden door een wolvin, zijn de stichters van 'de eeuwige stad' zegt de overlevering. De eerste periode geschiedenis is gewijd aan de wording van de Romeinse staat en haar gelijkberechtigde burgers. Dit ging niet zonder slag of stoot maar waar Rome heerste, kwam wel een eind aan de stammenstrijd en bloedwraak. Niet de goden, maar de mens zelf bracht de rechtszekerheid voor de ingezetene van de Republiek tot stand. Toen Caesar echter met zijn legioenen in het jaar 49 v.Chr. de Rubicon overtrok, schoof de militaire macht de wereld van het recht opzij. Daarmee kwam er een einde aan de Republiek. Het Romeinse Rijk werd een keizerrijk -en de ingezetenen de onderdanen van een almachtige, als god vereerde vorst.

Dit moment is ook een prachtig beeld van de overgang van de zesdeklasser naar de prepuberteit, waarin de botten snel doorgroeien en een nieuwe onhandigheid de leerlingen overvalt. Aan hun bewegingen en

hun handschrift is dat goed te zien. Ook sociaal komt er een heftige beweging in de klas, die in de vijfde nog zo harmonisch leek. Excereren op zijn Romeins op het schoolplein en een zelfontworpen grondwet voor de klas, de leraar inclusief, zijn passende antwoorden in Romeinse zin. Concreet en praktisch willen ze de hen gestelde opdrachten aanpakken. De nuchtere, aardse houding van de Romein spreekt hen aan. En dan wordt in Palestina de Godmens geboren, wiens volgelingen het machtige Romeinse Rijk totaal zouden omvormen -op grond van beginselen die wel haaks leken te staan op de instellingen van Rome.

In de tweede geschiedenisperiode kan dan het ontstaan van ons land behandeld worden, beginnend in de Romeinse tijd. Ridders, jonkvrouwen

en troubadours zullen hen niet onberoerd laten, stoer als ze willen zijn -of diep geraakt door hun eerste verliefdheden.

Ook het monnikenleven en de opkomst van de vrije burger die zijn eigen leven ter hand neemt spreekt het groeiende verlangen naar zelfstandigheid van de zesdeklasser aan.

De kruistochten, de pest en de kettervervolgingen beroerden ook onze gewesten. Met deze periode wordt de eigen omgeving ingevoegd in de mondiale ontwikkeling, als de basis voor een nieuwe stap de wereld in...

Uit: 'Seizoener', zomer 2015. Bron: Het Goud Van Waldorf, licht op de vrijeschool

Steekje Los

Een schaap sprong wollig in een wei
Twee passen voorwaarts, 1 opzij
Dan 1 terug en weer rechtdoor.
De boer, die liet het schaap betijen.
Het bereidde – zei hij – de wol al voor
Op een leven van motiefjes breien...

Bert Deben

Het verhaal van klas 6B

De klas heb ik nu zes jaar onder mijn hoede gehad en ik heb met veel plezier alle lessen aan de kinderen gegeven. Er zijn kinderen weggegaan maar er zijn ook weer kinderen bijgekomen. Het is een lieve, gezellige klas die van hard werken houdt.

Op dit moment zitten er 24 kinderen in de klas, die op dit moment erg in grootte verschillen. Ze gaan de sprong maken naar de middelbare school en volgens mij hebben ze er erg veel zin in.

Om een beetje een indruk te geven heb ik een leerling twee andere leerlingen laten interviewen. Lixian stelt wat vragen aan haar mede klasgenoten Jeltje en Nikita, waarvan hieronder een verslag:

Lixian: Wat was jullie ervaring in de onderbouw?

Nikita: Ik vond de creatieve dingen die we gedaan hebben heel leuk zoals het mandjes vlechten in de derde klas.

Jeltje: Ik vond het heel leuk en we hebben leuke periodes gehad, ik kan me nog heel goed herinneren dat we ons toneelstuk opvoerden en huisjes van suikerklontjes maakten.

Lixian: wat vonden jullie van de schoolreisjes?

Nikita: Mijn leukste schoolreisjes waren naar Oud-Valkeveen en het Rijksmuseum.

Jeltje: Mijn leukste schoolreisje was naar Het Openluchtmuseum.

Lixian: wat is het leukste van in de zesde klas zitten?

Nikita: Het leukste van de zesde klas vind ik dat we naar kamp gaan en dat je ook leuke periodes krijgt zoals mineralogie en geschiedenis.

Jeltje: Het leukste van de zesde klas vind ik dat we aan het eind van het schooljaar op kamp gaan en dat we

een eindtoneelstuk hebben. Ook is het leuk dat we meer mogen dan de andere klassen.

Vraag aan willekeurige klasgenoten: waar zie je jezelf over 10 jaar?

- Ik zie mezelf studeren in Leiden en dan woon ik in een klein vrijstaand huisje met twee katten
- Ik studeer dan als fotograaf
- Ik studeer dan op de universiteit
- Ik zie mezelf in de Johan Cruijff arena
- Ik zie mezelf als profvoetballer bij Ajax
- Ik zie mezelf studeren in het buitenland en dan ben ik wat aan het doen met dansen
- Ik zie mezelf games maken

Dit zijn enkele dromen van zesde klassers; soms komen ze uit en soms gaan de kinderen zich totaal anders ontwikkelen.

Hopelijk hebben ze bij onze school een goede basis gekregen om zich naar eigen kunnen en mogelijkheden verder op het levenspad te begeven.

Juf Leny

Werkstukken van klas 5

Handwerken

Het handwerken is een sterk innerlijk beleven. Door het bezig zijn met de handen wordt het hoofd geactiveerd. Door het kind in alle rust en ruimte te laten werken, zal het zijn rust en ritme vinden.

De kruissteek, twee draden kruisen elkaar, is als het ware het symbool van het innerlijk leven van het kind. Door het beoefenen van deze steek, waarbij er steeds weer opgelet moet worden dat de steek, zoals we dat noemen met twee pootjes op de grond blijft staan en de steken alle twee even groot zijn, leert het kind het evenwicht te vinden. Hierbij speelt ook de symmetrie een belangrijke rol.

Egypte

Kunstzinnige verwerkingen van de geschiedenisperiode over Egypte waarbij de leerlingen pyramides hebben geschilderd en ook zelf

gemaakt. Ook zijn hiërogliefen bestudeerd en aangebracht op de gemaakte mummies en andere grafornamenten.

Over de tweede klas: Eigenschappen zien door een fabel?

Een bijdrage van **Rolf Heinst**, student Hogeschool Leiden (Pabo) en stagiair op onze school.

In de tweede klas worden de kinderen wekelijks getraakteerd op enkele fabels. In deze leeftijdsfase ervaren de kinderen dualiteit en sluiten zich meer af van de buitenwereld om de eigen persoonlijkheid te gaan ontdekken. De fabels met haar onderliggende boodschap helpt het kind in haar vorming.

De verhalen gaan over dieren met menselijke eigenschappen zoals: de sluwe vos, de gulzige wolf, de koppige ezel, de driftige stier, de trage slak, de wijze uil, de trotse haan of de trouwe hond. De kinderen worden op humoristische wijze meegenomen in de wereld van de dieren met menselijke trekjes die vooral de menselijke ondeugden vertalen. Er wordt niet gemoraliseerd, dat doen de kinderen zelf door een beeld en een bijpassend gevoel te vormen. Aan de gezichten is af te lezen hoe gemeen ze de wolf vonden, die zijn belofte niet nakomt, ondanks dat de kraanvogel zijn leven had gered. Ze herkennen maar al te goed de eigenschappen uit de fabels bij zichzelf of bij andere

kinderen. Kinderen worden zich op een beeldende manier bewust van bepaalde (eigen) gedragingen.

Om het verhaal te internaliseren en te verwerken is er in dit geval een schilderopdracht aan gekoppeld. De twee dualiserende eigenschappen van de dieren worden met kleurvlakken op het papier geschilderd. De gulzige/ gemene wolf wordt geschilderd met de rode kleur vanaf de aarde en de vriendelijke en hulpvaardige kraanvogel, die vanuit de lucht de wolf benadert om hem te helpen, wordt met blauw geschilderd. In de tweedeklas gaan we de primaire kleuren mengen tot complementaire kleuren. De kinderen zien welke kleur er ontstaat bij het mengen van geel met blauw, rood met geel of blauw

met rood. In het voorbeeld strijkt de kraanvogel vanuit de lucht met blauw neer richting de aarde, het geel van de zon wordt vermengd met de blauwe kleur van de vogel en raakt de wolf nog niet.

De nabespreking is een onmisbaar onderdeel van de les, de kinderen leren om elkaars werk waar te nemen en zien verschillende kraanvogels en wolven op het papier. Met de nabespreking wordt de fabel nog eens (her)beleefd.

Ik vind het prachtig om met de vertelstof de kinderen ontdekkingen te laten doen. Bij uitzondering zal ik de clou verklappen van deze fabel: *In nood gegeven beloften worden zelden gehouden.*

Samenvatting van een bericht van de schoolbegeleidingsdienst BVS van de hand van *Annechien Wijnbergh*:

De wereld in sprookjes

En als ze niet gestorven zijn dan leven ze nu nog...

Het is zo eenvoudig. Deze woorden gelden niet alleen voor sprookjes personages, maar ook voor onze gewoontes. Sommige gewoontes mogen veranderen, of sterven, om in de beeldspraak te blijven. Ze verdwijnen in de tijd en staan steeds verder van onze huidige realiteit af. Samen met een aantal leraren op vrijescholen en opleiders aan de vrijeschool Pabo zijn we afgelopen jaar bezig geweest om verruiming van de traditionele vertelstof te verzamelen. In die periode is veel mooi materiaal verzameld, vondsten gedeeld, suggesties en bespiegelingen gedaan. Ook blijkt dat er nog veel lege plekken zijn. De publicatie hiervan wordt dus een groeipublicatie, waarvan de eerste opzet het einde nadert. Daarom vragen we om mee te denken. Wetend dat dit soort processen altijd synchroniciteit kent; er zijn meer mensen mee bezig. Er zijn meer initiatieven van ouders, vertelgroepen en leraren. Zoeken jullie mee?

Zoals u hebt kunnen merken hebben we in de 3e jaargang van Vrije Mare de rubriek 'Venster op de Wereld' toegevoegd waarin we feesten en verhalen uit andere werelddelen en culturen voor het voetlicht brengen. We zijn hiervoor onder andere geïnspireerd door eens goed te kijken naar onze leerling populatie die door de jaren heen een mooie afspiegeling van de Almeerse samenleving is geworden.

Als nadere uitwerking van Burgerschap -wat wij op school 'De Kunst van het Samenleven' noemen- geven we een verdere invulling aan het begrip 'inclusie'; je verbonden

Welke gewoontes in de vertelstof kunnen aanvulling gebruiken:

- de gewoonte om alleen vanuit traditionele westers perspectief onze verhalen te vertellen. We zoeken helden van kleur, tradities uit verschillende werelddelen. Hier lijkt onze oogst tot nu toe wat willekeurig. Het hele werelddeel Azië bijvoorbeeld is amper vertegenwoordigd.
- De gewoonte om voornamelijk vanuit klassieke stereotypering vrouwen en mannen te beschrijven, de rolverdeling te benaderen. Veelkleurigheid in vriendschappen,

liefdes en gezinsstructuren, samenlevingsvormen, voorwaartse stoere meisjes en vrouwen, zachtvaardige jongens en mannen; ze liggen voor het oprapen, maar het helpt leraren om er meer parate voorbeelden van te verzamelen. We zoeken daarom ook op dit gebied naar meer diversiteit van de helden in de bestaande vertelstof.

- We zoeken voor beide blikrichtingen ook meer diversiteit in de kinderliteratuur. Voor bij het voorlezen of zelf lezen van de kinderen.

Tot zover deze oproep.

voelen met heldinnen en helden, met diversiteit in gezinssituaties en met gewoonten en rituelen uit andere landen. Ook willen we op deze manier werken aan het verder vormgeven van 'Wereldburgerschap' om onze leerlingen voor te bereiden op hun deelname aan het landschap van de toekomst...

Bij deze ondersteunen wij de oproep van de BVS om verhalen over helden van kleur en tradities uit verschillende werelddelen in te sturen. Met name vanuit **het werelddeel Azië** is daar belangstelling voor. En mocht u tips hebben met betrekking tot

kinderliteratuur waarin sprake is van meer diversiteit en inclusie, zoals hierboven is beschreven, dan houden wij ons ook aanbevolen.

U kunt voor uw bijdrage(n) dit email adres gebruiken:

vrijemare@vrijeschool-almere.nl

Namens de redactie alvast onze dank hiervoor!

Redactie:

Guido van der Vorst

Helga van Muijen

vrijemare@vrijeschool-almere.nl